

УДК 658.15

ДІАГНОСТИКА СТАНУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Н. Чопко

Львівський національний університет імені Івана Франка

Необхідною умовою існування та розвитку підприємства є забезпечення його достатнім обсягом фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей. Звідси виникає необхідність комплексної діагностики стану та структури фінансування його діяльності. Досліджено основні аспекти проведення діагностики стану забезпечення фінансовими ресурсами підприємства у процесі його функціонування.

Ключові слова: діагностика, фінансові ресурси, структурний аналіз капіталу.

Однією із найважливіших проблем, з якою стикаються вітчизняні підприємства, є недостатня ефективність організації управління їхніми фінансовими ресурсами в умовах нестабільності розвитку економіки та кризи. З огляду на те, що фінансові ресурси є основним чинником економічного зростання, і, звідси, постає питання необхідності комплексної оцінки їх обсягу та структури. Через те, проблема правильного і ефективного проведення діагностики стану фінансового забезпечення розвитку підприємства є актуальною.

Питаннями оцінки формування та використання фінансових ресурсів займаються такі вітчизняні науковці, як І. Бланк, В. Савчук, А. Загородній, Г. Партин, М. Коробов, А. Поддєрьогін, Л. Коваленко, О. Гетьман, В. Шаповал та ін. Незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемі управління фінансовими потоками підприємства, усе ж відчутною є потреба методологічного забезпечення проведення діагностики на предмет забезпечення діяльності підприємства необхідними для функціонування та подальшого розвитку фінансовими ресурсами.

Отже, спроможність підприємства досягнути успіху на ринку, перш за все, залежить від ефективності управління його фінансовими ресурсами. Необхідною складовою такої роботи в умовах жорсткої ділової конкуренції є достовірні та своєчасні дані, які можна отримати в результаті проведення комплексної діагностики стану досліджуваного об'єкта.

Більшість вітчизняних вчених під поняттям “діагностика стану підприємства” розуміють визначення суті досліджуваного об'єкта й особливостей проблеми на основі всеохоплюючого аналізу із застосуванням певного набору принципів і методів його проведення. Ми дотримуємось думки О. Гетьмана та В. Шаповала про те, що діагностика стану підприємства – це оцінка показників роботи підприємства на основі вивчення окремих результатів з метою виявлення можливих перспектив його розвитку і наслідків ухвалення поточних управлінських рішень [1, с. 8]. На нашу думку, діагностика забезпеченості фінансовими ресурсами – це процес розпізнавання стану досліджуваного об'єкта пов'язаного з формуванням структури фінансування, виявлення проблем пов'язаних із залученням фінансових ресурсів та розробка шляхів і напрямків їх можливого розв'язання.

Метою проведення такої діагностики є оцінка фінансового стану підприємства на основі виявлених результатів, аналіз структури забезпеченості фінансовими ресурсами та джерел їх формування, виявлення резервів та розроблення рекомендацій щодо поліпшення стану фінансування діяльності організації.

До основних цілей, які переслідує процедура оцінки стану підприємства в розрізі його забезпеченості фінансовими ресурсами, є: оцінка фінансового стану і фінансових результатів діяльності фірми як результат управління фінансовими потоками підприємства, виявлення змін у

фінансовому стані та основних факторів, що викликали ці зміни та формування прогнозу основних тенденцій у фінансовому стані й результатах діяльності підприємства; оцінка стану та структури забезпеченості фінансових ресурсами процесу розвитку підприємства; виявлення змін у структурі та визначення основних факторів, що викликали ці структурні зміни; оцінка потреби у фінансових ресурсах та вартості їх залучення, оцінка можливостей залучення таких фінансових ресурсів за рахунок як і внутрішніх джерел, так і зовнішніх; оцінка наявних резервів, та забезпечення координацію використання фінансових ресурсів у часі.

На сьогоднішній день використовують різноманітні підходи до оцінки фінансового забезпечення діяльності підприємства. Вважаємо, що діагностування фінансового стану та забезпеченості фінансовими ресурсами діяльності підприємства доцільно проводити в наступних формах:

- оцінка діяльності підприємства, що передбачає аналіз системи взаємопов'язаних показників, які характеризують ефективність діяльності з точки зору її відповідності стратегічним цілям;
- експрес-діагностика стану фінансового забезпечення діяльності підприємства, яка передбачає побудову та аналіз системи взаємопов'язаних показників, що характеризують загальний фінансовий стан та структуру забезпеченості фінансовими ресурсами діяльності підприємства;
- моніторинг фінансових показників, що передбачає поточну аналітичну діяльність та контроль обмеженої кількості показників, які характеризують результати фінансової діяльності з метою визначення негативних тенденцій в їх зміні та пошуку шляхів їх вирішення;
- рейтингова комплексна оцінка стану підприємства.

Дані діагностики фінансового забезпечення підприємства дозволяють відобразити ефективність виробничої діяльності, ліквідності та фінансової стабільності підприємств. Тому, для проведення діагностики фінансового забезпечення діяльності підприємства доцільно використовувати систему взаємозалежних показників, які базуються на даних бухгалтерської й статистичної звітності підприємства. Група таких відносних показників дозволяє скласти доволі повне уявлення про ефективність виробничої, маркетингової діяльності, фінансової стратегії підприємства, а також оптимізувати сам процес управління.

Отже, підприємство має опрацювати таку систему показників, з допомогою якої воно змогло б із достатньою точністю оцінити свої поточні та стратегічні можливості. Звідси, вибираючи показники ефективності діяльності слід керуватися такими критеріями: стратегічна значущість, економічна доцільність, співставність, прозорість, надійність, дійсність та ін.

На нашу думку, для діагностики фінансового забезпечення підприємства доцільно використовувати такі критерії оцінки стану фінансових ресурсів підприємства, як: структура фінансового забезпечення діяльності підприємства; відповідність структури фінансування активам підприємства; склад резервів підприємства.

Процес проведення аналізу фінансового забезпечення є доволі складним і передбачає таку послідовність кроків.

По-перше, проводиться оцінка поточного стану підприємства та його змін у порівнянні з попереднім періодом. На цьому етапі діагностика забезпеченості фінансовими ресурсами діяльності підприємства містить такі блоки:

- аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства;
- аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності;
- оцінка використання майна;
- структурний аналіз капіталу;
- аналіз самоокупності підприємства.

Аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства здійснюється передбачає аналіз та оцінку рівня і динаміки показників прибутковості, факторний аналіз прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг); а також аналіз фінансових результатів від іншої реалізації, позареалізаційної та фінансової інвестиційної діяльності; аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва продукції та прибутку; факторний аналіз показників рентабельності.

Аналіз використання майна і вкладеного капіталу підприємства проводиться за такими напрямками: аналіз та оцінка складу та динаміки майна; комплексний аналіз і рейтингова оцінка підприємства.

Наступний блок містить аналіз фінансової стійкості підприємства; аналіз ліквідності балансу; оцінку поточної та довгострокової платоспроможності підприємства, тобто спроможність виконувати зобов'язання перед інвесторами та кредиторами, які мають довгострокові вкладення в підприємства.

Структурний аналіз капіталу передбачає дослідження стану та динаміки дебіторської і кредиторської заборгованості; аналіз структури джерел фінансування; визначення ефективності використання власних та залучених коштів, оцінка кредитоспроможності підприємства. Основним завданням на цьому етапі є визначення припустимого рівня зниження коефіцієнтів. Зниження коефіцієнтів у межах прийнятних значень потребує з'ясування причин цього явища та факторів, що впливають на нього.

Наступним важливим і найбільш трудомістким завданням такої діагностики є виявлення факторів, які визначають той або інший результат фінансово-господарської діяльності підприємства, їх взаємозв'язків і причинних зв'язків між управлінськими рішеннями, які приймаються у ході виробничого або іншого підприємницького процесу, і досягнутими результатами. Разом з тим на цьому етапі аналізу основним завданням є визначенням наявних резервів фінансових ресурсів з метою підвищення ефективності функціонування підприємства, а також розглядаються шляхи і засоби мобілізації цих резервів.

Таким чином, діагностика фінансових результатів дозволяє на основі системного підходу одержувати достовірну і повну інформацію, яка служить базою для розробки та ухвалення ефективних управлінських рішень.

На основі отриманих даних, управлінці ухвалюють рішення щодо досягнення поставлених завдань, основними з яких є: підтримування поточної та довгострокової платоспроможності підприємства; зростання рентабельності власного капіталу, забезпечення фінансовими ресурсами процеси розширеного відтворення [2, с. 28].

Діагностування стану забезпеченості фінансовими ресурсами розвитку підприємства є своєрідним інструментом контролю ефективності використання наявних коштів. Аналізу належить важлива роль у досягненні стабільного фінансового стану підприємства. Тому, дані такого аналізу є вирішальними у розробці найважливіших питань конкурентної політики підприємства, використовуються керівниками для вдосконалення управління фінансовими ресурсами, а також для максимізації прибутку. За допомогою цієї діагностики стає можливим не тільки відстежувати стан об'єкта на кожному інтервалі часу, а й ідентифікувати його стан.

Таким чином, своєчасна діагностика дозволяє виявити не тільки стан, але й причини, що перешкоджають успішному розвитку підприємства, а самі результати діагностики є основою прогнозування альтернатив розвитку об'єкта дослідження. Тому, на нашу думку, у практичній діяльності підприємства з метою ефективного управління розвитком підприємства доцільно використовувати комплексний підхід до формування системи показників діагностики стану забезпеченості фінансовими ресурсами, що є дуже важливим в умовах конкурентної боротьби.

-
1. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економічна діагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2007. – 307 с.
 2. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник: Курс лекцій / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 432 с.

DIAGNOSTICS OF THE STATE OF FINANCIAL PROVIDING OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISE

N. Chopko

Ivan Franko National University of Lviv

The necessary condition of existence and development of enterprises is providing of them by the sufficient volume of financial resources for achievement of strategic aims, that is why there is a necessity of complex diagnostics stately and structures of financing. The basic aspects of diagnostics of the state of providing of enterprise financial resources are explored in the article.

Key words: diagnostics, financial resources, structural analysis of capital.

ДИАГНОСТИКА СОСТОЯНИЯ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Н. Чопко

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

Необходимым условием существования и развития предприятия является обеспечение его достаточным объемом финансовых ресурсов для достижения стратегических целей. Отсюда возникает необходимость комплексной диагностики состояния и структуры финансирования его деятельности. Исследовано основные аспекты проведения диагностики состояния обеспечения финансовыми ресурсами предприятия в процессе его функционирования.

Ключевые слова: диагностика, финансовые ресурсы, структурный анализ капитала.